ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ

ລາຫູ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confe'de'ration suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

ຄຳເຫັນ
ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນ ພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: "ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ". ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບັ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິ່ນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ຄືນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າລາຫູ ໃນ ສປປ ລາວ. ປຶ້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ, ບາງຮີດ ແລະ ປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ : www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ....................2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແຈກ ຢາຍພົນລະເມືອງ

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ບັນດາແຂວງ ພາກເໜືອ ຂອງລາວເຮົາເຊັ່ນ: ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ບໍ່ແກ້ວ. ນອກຈາກນີ້, ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ຍັງມີຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ ຈີນ, ມຽນມາ, ຫວຽດນາມ ແລະ ພາກເໜືອຂອງລາຊະອານາຈັກ ໄທ. ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ຢູ່ລາວ ມີປະຊາກອນ ທັງໝົດ 15.238 ຄົນ, ຍິງ 7.619 ຄົນ, ເທົ່າກັບ 0,3% ຂອງ ພົນລະເມືອງ ທົ່ວປະເທດ.

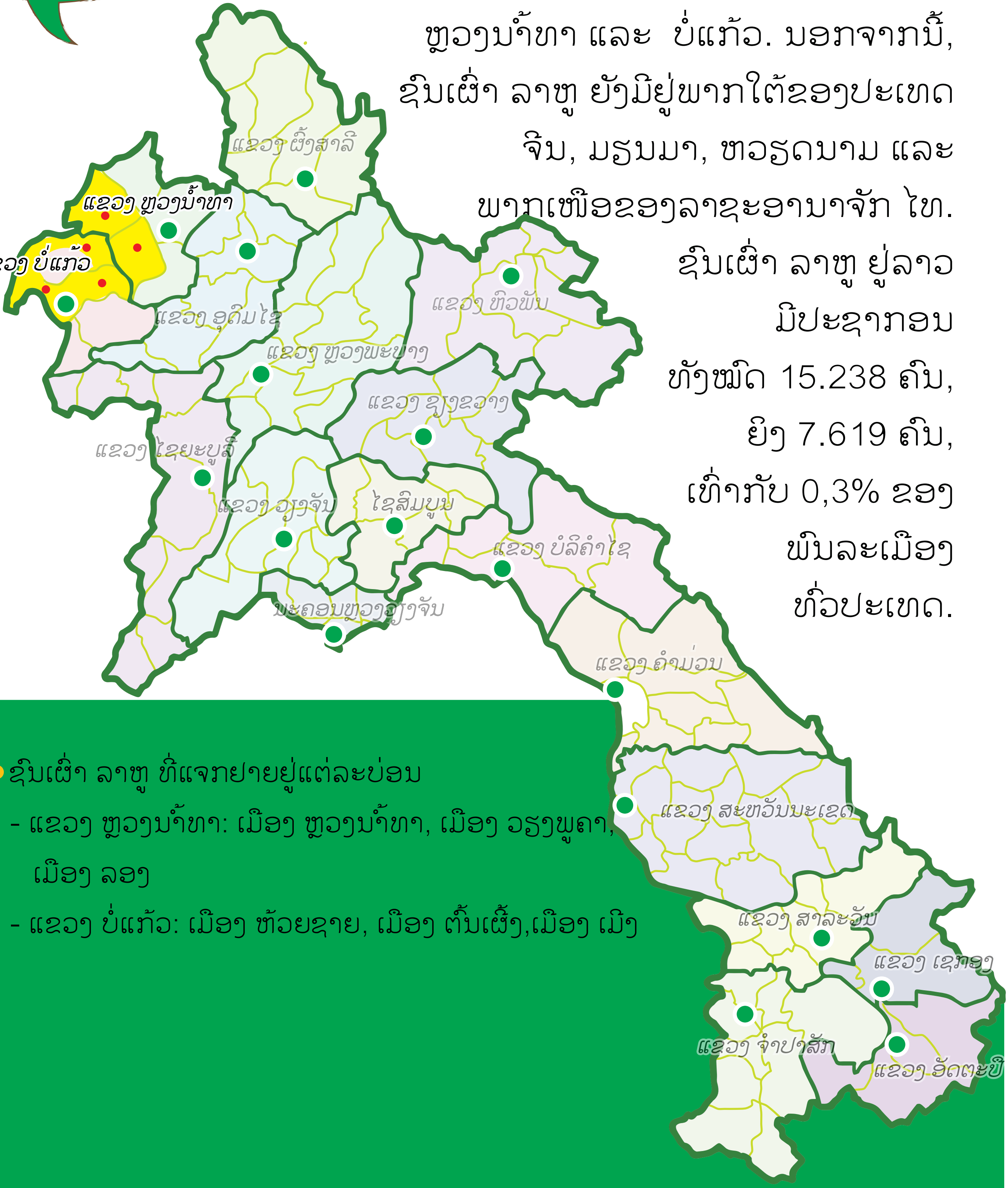

● ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ

- ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ: ເມືອງ ຫຼວງນ້ຳທາ, ເມືອງ ວຽງພູຄາ, ເມືອງ ລອງ
- ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ: ເມືອງ ຫ້ວຍຊາຍ, ເມືອງ ຕົ້ນເຜີ້ງ,ເມືອງ ເມິງ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ມີຖິ່ນຖານພູມລຳເນົາເດີມຢູ່ທິດຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ຂອງປະເທດ ຈີນ ໄດ້ອົບພະຍົບລົງມາທາງພາກໃຕ້ ແລະ ຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ບໍລິເວນເຂດແດນ ມຽນມາ-ຈີນ ທາງທິດຕາເວັນຕົກຂອງເມືອງ ວ້າ ແລະ ທິດຕາເວັນອອກຂອງ ຢູນານ. ຕໍ່ມາຮອດຕົ້ນສະຕະວັດທີ XIX ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມາຕັ້ງບ້ານເຮືອນຢູ່ເຂດ ກວາງຕຸງ ຂອງປະເທດມຽນມາ ແລະ ທ້າຍສະຕະວັດທີ XIX ຊົນເຜົ່ານີ້ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍລົງມາທາງຕອນໃຕ້, ໃນຂະນະດຽວກັນນີ້ກໍມີການແຍກກັນຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ລາຊະອານາຈັກໄທ, ປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ຈຳນວນໜຶ່ງກໍເຂົ້າມາຢູ່ບັນດາແຂວງພາກເໜືອຂອງລາວເຮົາ.

ຊົນເຜົ່ານີ້ເອີ້ນ ຕົນເອງວ່າ: “ລາຫູ”, ຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກກໍແມ່ນ “ລາຫູ”. ຊົນເຜົ່າອື່ນເອີ້ນເຂົາເຈົ້າວ່າ: “ມູເຊີ”. ຄຳວ່າ “ມູເຊີ” ມີຄວາມໝາຍແນວໃດນັ້ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຊັດເຈນ. ຄຳທີ່ວ່າ: “ລາຫູ” ມາຈາກຄຳວ່າ: “ລ້າຮູ” ໃນຄວາມໝາຍຂອງຊົນເຜົ່ານີ້ ແປວ່າ: “ລ້ຽງເສືອ”, “ລ້າ”ແປວ່າເສືອ ແລະ “ຮູ” ແປວ່າ: “ລ້ຽງ” ຄວາມໝາຍທີ່ ແທ້ຈິງກໍຄື ຜູ້ລ້ຽງເສືອນັ້ນເອງ.

ພາບໂດຍ: ອົງການ NCA

ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍແຂງເຊັ່ນ: ລາຫູນະ (ມູເຊີຂາວ), ລາຫູຊີ (ມູເຊີດຳ) ແລະ ລາຫູເຊ (ມູເຊີແດງ ຫຼື ກຸ່ຍ).

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ລາຫູ

ການດຳເນີນວິຖີຊີວິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໃນເມື່ອກ່ອນຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ມີອາຊີບເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າ, ແລະ ປູກຢາຝິ່ນ. ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມຊຳນານໃນການຖາງປ່າຟັນຕົ້ນໄມ້ເພື່ອເປັນບ່ອນທຳການຜະລິດລ້ຽງຊີວິດປະຈຳວັນ. ຍ້ອນວ່າໃນອະດີດຜ່ານມາເຂົາເຈົ້າຍັງບໍ່ທັນຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈວ່າການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າເປັນການທຳລາຍສະພາບແວດລ້ອມ. ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈວ່າປ່າໄມ້ເປັນຂອງທຳມະຊາດ ແລະ ມີການຈະເລີນເຕີບໂຕຂຶ້ນມາແທນກັບສິ່ງທີ່ຖືກທຳລາຍໄປ. ທັງໆທີ່ວ່າຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າມີການຜູກພັນກັບປ່າໄມ້ ແລະ ປ່າໄມ້ເປັນແຫຼ່ງອາຫານ, ເປັນສາງທີ່ສະໜອງສິ່ງຕ່າງໆ ໃຫ້ແກ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມເມື່ອການເວລາໄດ້ມີການປ່ຽນແປງໄປປະກອບກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນປະຊາກອນ. ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ໄດ້ພະຍາຍາມປັບຕົນເອງ ແລະ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດໃຫ້ສອດຄ່ອງເໝາະສົມກັບການເວລາ.

ປັດຈຸບັນມີການເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນປະສົມປະສານກັບການເຮັດນາ, ນອກຈາກນີ້ກໍຍັງປູກພືດສຳຮອງອີກຫຼາຍຊະນິດ. ສັດທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກລ້ຽງ ແລະ ນິຍົມກັນລ້ຽງໄດ້ແກ່ໄກ່ ແລະ ໝູ ທັງນີ້ກໍຍ້ອນວ່າສັດດັ່ງກ່າວມີຄວາມສຳຄັນໃນການປະກອບເຂົ້າໃນພິທີກຳຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນເຖິງຊີວິດປະຈຳວັນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ສ່ວນສັດປະເພດງົວ, ຄວາຍບໍ່ນິຍົມລ້ຽງ. ຄຽງຄູ່ກັນນີ້ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ຍັງມີມູນເຊື້ອໃນການຫຍິບປັກຖັກແສ່ວ, ຈັກສານເຄື່ອງຫັດຖະກຳ ແລະ ຫາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເພື່ອຮັບໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ແລກປ່ຽນກັບສິ່ງຂອງທີ່ຈຳເປັນຊຶ່ງບໍ່ສາມາດຜະລິດໄດ້ໃນຊຸມຊົນ.

ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ມັກຕັ້ງບ້ານເຮືອນຢູ່ບ່ອນທີ່ສູງຕາມສັນພູ ຫຼື ເຈີ້ຍພູມີຄວາມສູງແຕ່ 1.000 ແມັດ ເໜືອລະດັບນ້ຳທະເລຂຶ້ນໄປ. ປັດຈຸບັນຄ່ອຍໆ ຍ້າຍລົງມາຕ່ຳ, ລັກສະນະຂອງເຮືອນຕາມປະເພນີແລ້ວເຂົາເຈົ້າຈະມັກສ້າງແບບເຮືອນຮ້ານ, ແຜນຜັງເຮືອນອາດຈະແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມຖານະຄວາມເປັນຢູ່ ແລະ ຈຳນວນສະມາຊິກພາຍໃນຄອບຄົວ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຈະປະກອບດ້ວຍ 2 ຫ້ອງຂຶ້ນໄປຄື: ຈະມີຫ້ອງນອນ, ຫ້ອງຮັບແຂກ ຫຼື ຫ້ອງພັກຜ່ອນ ແລະ ສະຖານທີ່ແຕ່ງກິນ, ການປຸກເຮືອນແມ່ນບໍ່ໄດ້ເລືອກມື້ເລືອກຍາມ, ປຸກເວລາໃດນັ້ນແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ສະພາບຕົວຈິງ.

ເວລາປຸກເຮືອນບໍ່ໃຫ້ຫຼັງຄາເຮືອນຊື່ກັນຍ້ອນເຂົາເຈົ້າເຊື່ອວ່າຖ້າຫຼັງຄາເຮືອນຊື່ກັນຈະເຮັດໃຫ້ຢູ່ບໍ່ສະບາຍ ແລະ ມັກເຈັບເປັນ. ເວລາຂຶ້ນເຮືອນໃໝ່ເຂົາເຈົ້າຈະມີພິທີກຳຄຶກຄື້ນທີ່ສຸດເພາະຊົນເຜົ່ານີ້ມີຄວາມເຊື່ອວ່າຍິ່ງຄຶກຄື້ນ, ຍິ່ງມ່ວນຊື່ນເທົ່າໃດກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ຄອບຄົວອຸດົມສົມບູນຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ, ຈິ່ງໄດ້ມີການຂ້າສັດຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ຍາດຕິພີ່ນ້ອງທີ່ມາຊ່ວຍໃນການແປງເຮືອນກິນຕາມຖານະເສດຖະກິດຂອງຄອບຄົວ.

ຖ່າຍພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ເຂົາເຈົ້າມີການແຕ່ງກາຍ, ມີເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມທີ່ຖືວ່າເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າຕົນ. ຊຶ່ງປະດັບເອ້ຍ້ອງ, ຖັກແສ່ວດ້ວຍສີສັນລວດລາຍຕ່າງໆ ທີ່ສວຍສົດງົດງາມຈາກສີໄມ້ລາຍມືອັນຄ່ອງແຄ້ວຂອງເອື້ອຍນ້ອງແມ່ຍິງ. ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຈະເຫັນໃນເວລາມີເທດສະການຈັດງານບຸນປະຈຳປີ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ອົງການ NCA

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ແມ່ນນິຍົມກິນອາຫານທີ່ລົດຊາດຈາງ ແລະ ອາຫານທີ່ພວກເຂົາເຈົ້າເຮັດກິນໃນແຕ່ລະວັນນັ້ນແມ່ນຈະກິນອາຫານປະເພດ : ແກງໄກ່, ແກງໝູ, ຂົ້ວຜັກ, ແຈ່ວນ້ຳປາ, ລາບຊີ້ນໝູ, ປີ້ງປາ ແລະ ດື່ມນ້ຳດິບ, ເຫຼົ້າ ໃນເວລາມີງານໃນບ້ານ ຫຼື ມີແຂກມາຢ້ຽມຢາມ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ອົງການ NCA

ພາສາປາກເວົ້າ

ພາສາຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ຈັດເຂົ້າໃນໝວດພາສາຈີນ-ຕີເບດ, ສາຂາຕິເບດ-ມຽນມາ, ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຕົວໜັງສືຂຽນ, ການປາກເວົ້າແຕ່ລະແຂວງຊົນເຜົ່າຈະມີສຽງສຳນຽງແຕກຕ່າງກັນເລັກນ້ອຍ, ແຕ່ກໍສາມາດສື່ສານກັນໄດ້ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ລາວ, ຈີນ, ມຽນມາ, ຫວຽດນາມ ແລະ ລາຊະອານາຈັກໄທ.

ການສົມທຽບ
ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ລາຫູ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາ ລາຫູ
01	ສະບາຍດີ	ຂະແລຍາແມ
02	ໂຊກດີ	ແຊຈສາແມ
03	ຂອບໃຈ	ແຊຈຊາຈແມ
04	ຂໍໂທດ	ປີສິມະແຣະແມ
05	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ນໍອໍອສຈືອາຫູເລ?
06	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ອາທຸເປເລ?
07	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ?	ອາຈ່ໍາໂປລາ?
08	ລາກ່ອນ	ກອຍສານິ
09	ພົບກັນໃໝ່	ເຕເປະມໍຕະມໍເກາະ
10	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ປີຊິມະເຣະ
11	ໄປຫຍັງ	ອາໄຂເລ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ

ຄວາມເຊື່ອຖື

ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ມີພື້ນຖານຄວາມເຊື່ອຖືໃນເລື່ອງຜີ, ຜີທີ່ມີອຳນາດທີ່ສຸດໄດ້ແກ່ ຜີຟ້າ ແລະ ຍັງເຊື່ອຖືຜີເຮືອນ, ຜີບ້ານ, ຢູ່ແຕ່ລະເຮືອນຈະມີຮ້ານບູຊາຜີ ແລະ ແມ່ນບັນດາຜີດີສຳລັບພວກເຂົາ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ, ຜີຮ້າຍທີ່ຊົນເຜົ່ານີ້ເກງກົວນັ້ນກໍມີຢູ່ຫຼາຍເຊັ່ນ: ຜີນ້ຳ, ຜີປ່າ, ຜີໄຮ່, ຜີພູເຂົາ ແລະ ອື່ນໆ.

ງານບຸນ

ໃນຮອບວຽນປີໜຶ່ງໆຂອງ ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ຈະມີການຈັດງານບຸນປະເພນີ ແລະ ພິທີກຳຕ່າງໆ. ພິທີອັນສຳຄັນຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນເທດສະການປີໃໝ່ຊຶ່ງຈະຈັດຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງເດືອນມັງກອນຫາເດືອນກຸມພາ. ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າກໍຍັງມີພິທີກຳທີ່ພົວພັນເຖິງລະດູການຜະລິດໃນການຂໍພອນສິ່ງສັກສິດເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜົນລະປູກຈະເລີນງອກງາມມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕະຫຼອດປີ.

ສິລະປະວັນນະຄະດີ

ຊົນເຜົ່າ ລາຫູ ຈະມີເຄື່ອງດົນຕີພື້ນເມືອງປະຈຳເຜົ່າຂອງຕົນເອງແມ່ນ: ແຊ່ງ, ກອງ, ປີ່ ແລະ ກໍມີບົດກອນລຳ, ກອນຂັບ, ກອນຜະຫຍາ ແລະ ອື່ນໆ. ສິ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນແມ່ນເຂົາເຈົ້າຈະຮ້ອງ, ເສບໃນເວລາທີ່ມີງານບຸນປະຈຳຊົນເຜົ່າ, ງານແຕ່ງດອງ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາບໂດຍ: ອິນເຕີເນັດ